

Toimetulekutoetuse muudatuste mõjud

1	Toetuse taotlemise protsessi lihtsustamine ja õiglasemaks muutmine Muudetav tekst	Muudetav paragrahv	Mõju taotlejale	Mõju menetluskoormusele	Ebavõrdsuse vähendamine	Mõju riigieelarvele	STAR2 arenduse vajadus	Andmekaitsealane mõju
1.1	„Toimetulekutoetust on õigus saada ükski elaval isikul või perekonnal, kelle rahalised vahendid ei ole toimetuleku tagamiseks piisavad ja kelle kuu netosissetulek pärast käesoleva seaduse § 133 lõigetes 5 ja 6 sätestatud tingimustel arvestatud eluasemekulude mahaarvamist on alla kehtestatud toimetulekupiiri.“	Eelnõu punkt 1, § 131 lõige 2	Mõju toetuse suurusele on vähene, sest juba täna arvestatakse kaalutlusotsustega taotleja rahalisi vahendeid. Halduskoormus ei suurene.	Menetleja koormus väheneb vähesel määral, sest suureneb õigusselgus, millest tulenevalt vähenevad vaidlused.	TTT saavad need, kes seda tegelikult vajavad, st need, kellel endal puuduvad piisavad vahendid.	Eelarve võib väheneda, kuid seda kogu TTT eelarvega võrreldes väga väheses ulatuses. Seega on mõju ebaoluline.	Ei. Kasutatakse olemasolevat kaalutlusotsust.	Vähene. Ka praegu arvestatakse olemasoleva rahaga.
1.2	„ Kui taotleja ja tema perekonnaliikmed omavad arveldus-, ettevõtetus- või hoiukontot, tuleb esitada taotleja ja tema perekonnaliikmete eelmise ja jooksva kuu sissetulekuid kajastavad kontoväljavõtted sissetulekute ja rahaliste vahendite väljaselgitamiseks. “	Eelnõu punkt 6, § 132 täiendatakse lõikega 6 ²	Ei muutu toetuse suurus ega halduskoormus. Seletuskirja järgi juba täna kontoväljavõtteid küsitakse ja praktikas kontoväljavõtteid esitatakse. Suureneb õigusselgus.	Menetluskoormus ei suurene, sest ka praegu esitatakse seletuskirja järgi ka praktikas kontoväljavõtteid. Pigem menetluskoormus väheneb õigusselguse võrra, sest ei teki vaidlusi.			Puudub.	Oluline mõju inimesele, kuid meede on eesmärgi suhtes proportsionaalne ja kaitsemeetmed piisavad. Netosissetulekud on üks peamistest alustest toetuse määramiseks. Ka praegu esitatakse seletuskirja järgi ja praktikas kontoväljavõtteid.

1	Toetuse taotlemise protsessi lihtsustamine ja õiglasemaks muutmine Muudetav tekst	Muudetav paragrahv	Mõju taotlejale	Mõju menetluskoormusele	Ebavõrdsuse vähendamine	Mõju riigieelarvele	STAR2 arenduse vajadus	Andmekaitsealane mõju
1.3	„Kui taotleja taotleb toimetulekutoetust rohkem kui kolmel korral ühe aasta jooksul ning taotleja ja tema perekonnaliikmed omavad arveldus-, ettevõtlus- või hoiukontot, tuleb esitada taotleja ja tema perekonnaliikmete eelmise ja jooksva kuu sissetulekuid ja väljaminekuid kajastavad kontoväljavõtted sissetulekute, rahaliste vahendite ja isiku täiendava abivajaduse väljaselgitamiseks.“	Eelnõu punkt 6, § 132 täiendatakse lõikega 6 ³	Ei muutu toetuse suurus ega halduskoormus. Seletuskirja järgi juba täna kontoväljavõtteid küsitakse ja praktikas kontoväljavõtteid esitatakse. Suureneb õigusselgus.	Menetluskoormus ei suurene, sest ka praegu esitatakse seletuskirja järgi ja praktikas kontoväljavõtteid. Pigem menetluskoormus väheneb õigusselguse võrra, sest ei teki vaidlusi.			Jah. STARi arendus, mille eesmärk on teavitus 4. korra täitumise kohta.	Oluline mõju inimesele, kuid meede on eesmärgi suhtes proportsionaalne ja kaitsemeetmed piisavad. Suureneb küll eraelu puutumatus riive ning kaasneb andmesubjekti autonoomia vähenemine, kuid praktikas on kontoväljavõtteid koos sisse- ja väljaminekutega esitatud ka praegu. Lisaks on kohus välja toonud, et kontoväljavõtteid on asjakohased tõendusmaterjalid, mille alusel inimese olukorda hinnata.
1.4	„Taotleja ja tema perekonnaliikmete kogu varaline seis tuleb välja selgitada ja seda hinnata hiljemalt neljandal taotlemise korral ühe aasta jooksul.“	Eelnõu punkt 6, § 132 täiendatakse lõikega 6 ⁴	Väheneb lühiajalise toetuse taotlejahalduskoormus.	Halduskoormus väheneb, sest varalist seis ei pea välja selgitama neil, kes taotleavad toetust 1-3 korral.	Puudub.	Puudub.	Jah. STARi arendus, mille eesmärk on teavitus 4. kuu täitumise kohta.	Oluline mõju inimesele, kuid meede on eesmärgi suhtes proportsionaalne ja kaitsemeetmed piisavad
1.5	„Taotluses märgib taotleja käesoleva seaduse § 131 lõigete 7 ja 8 järgi	Eelnõu punkt 3, § 132 lõige 2	Väheneb halduskoormus toetuse taotlemisel.	Menetleja ei pea enam STARi sotsiaalse seisundi	Puudub.	Puudub.	Jah. STARi arendus selleks, et	Eelnõuga vähendatakse andmete küsimist.

1	Toetuse taotlemise protsessi lihtsustamine ja õiglasemaks muutmise Muudetav tekst	Muudetav paragrahv	Mõju taotlejale	Mõju menetluskoormusele	Ebavõrdsuse vähendamine	Mõju riigieelarvele	STAR2 arenduse vajadus	Andmekaitsealane mõju
	toimetulekutoetuse määramisel arvesse võetavate isikute nimed ja nende isikukoodi või sünniaja.“			andmeid sisestama. Seega menetleja koormus väheneb mõnevõrra.			pärida registritest vajalikke sotsiaalse seisundi andmeid automaatselt.	Andmekvaliteet paraneb.
1.6	„Kohaliku omavalitsuse üksus kontrollib riigi infosüsteemi kuuluvatest andmekogudest, kas taotlejale ja tema pereliikmetele kuulub sõidukeid liiklusseaduse tähenduses ja kinnisasju, samuti kontrollib nende osalust ja kuulumist äriühingutesse , et teha selgeks taotleja ja tema perekonna varaline seis ning võimalus tagada toimetulekuks piisavad elatusvahendid.“	Eelnõu punkt 5, § 132 lõige 6 ¹	Puudub.	Puudub.	Muudatustega tagatakse sotsiaaltoetuste sihipärane kasutamine, õiglane ja läbipaistev menetlus ning vähendatakse sotsiaalabi väärkasutamise riske.	Puudub.	Jah. STARi arendus, et oleks võimalik registrist pärida äriühingute ja mittetulundusühingute osalust. Päringud ja x-tee liidestused menetluse sees vajalikud.	Puudub, päritavad andmed on avalikud.
1.7	„Kui toimetulekutoetus makstakse välja sularahas, ümardatakse väljamakstav summa viie sendi täpsuseni, ümardades toetuse suuruse inimese kasuks“	Eelnõu punkt 15, § 134 lõige 6 ¹	Positiivne majanduslik mõju neile, kes saavad toetust sularahas.	Lihtsustab KOV-idel toetuse maksmist ning ühtlustab praktikat.	TTT suuruse erinevus on võrreldes teiste saajatega väike.	Eelarve võib suureneda, kuid seda kogu toimetulekut toetuse eelarvega võrreldes väheses ulatuses. Seega on mõju ebaoluline.	Puudub.	Puudub.

2.	Perekondi ja töötamist toetavad muudatused Muudetav tekst	Muudetav paragrahv	Mõju taotlejale	Mõju menetluskoormusele	Ebavõrdsuse vähendamine	Mõju riigieelarvele	STARi arenduse vajadus	Andmekaitse alane mõjuhinnang
2.1	„Last, kes on saanud 18-aastaseks ja õpib põhikoolis, gümnaasiumis, kutseõppe tasemeõppes või Haridus- ja Teadusministeeriumi hallatava riigiasutuse täienduskoolituse kursusel ja kellel ei ole veel keskharidust, loetakse toimetulekutoetuse määramisel käesoleva paragrahvi lõike 5 tähenduses lapseks kuni selle õppeaasta lõpuni, kui ta saab 19-aastaseks, või täienduskoolituse kursuse lõppemiseni või õpilase kooli või täienduskoolituse kursuse nimekirjast väljaarvamiseni.”	Eelnõu punkt 2, § 131 täiendatakse lõikega 6 ¹	Positiivne majanduslik mõju 18-19-aastastele õppuritele ja nende peredele, kuna nende toimetulekupiir suureneb. 2024. aastal oli TTT saajate seas 329 18–19-aastast põhikoolis, gümnaasiumis või kutseõppe tasemeõppes keskhariduseta õpilast. Saajate sihtühm võib vähesel määral suurened.	Taotluste arv suureneb vähesel määral, mis toob kaasa menetluskoormuse vähesel kasvul. 18-19-aastaste leibkonnaliikmega taotlusi on kogu riigis kokku vaid 2000 ringis ning lisanduv taotluste arvu suurenemine on võrreldes kõikide taotlustega väga väike.	Kulude vaatest 18-19-aastaste õppivate lastega perede majandusliku toimetuleku võrdsem hindamine.	Jah. Kulud suurenevad, lisavajadus oleks maksimaalselt 200 tuhat eurot.	Jah. STARis tuleb lisada võimalus õppiva lapse ja vanusega arvestamiseks. Vajab analüüsija arendust, x-tee päringutega arvestamist.	Puudub.
2.2	„Last, kes on saanud 18-aastaseks ja kes õpib põhikoolis, gümnaasiumis, kutseõppe tasemeõppes või Haridus- ja Teadusministeeriumi hallatava riigiasutuse täienduskoolituse kursusel ja kellel ei ole veel keskharidust, loetakse käesoleva paragrahvi lõike 1 tähenduses lapseks kuni	Eelnõu punkt 17, § 135 täiendatakse lõikega 2 ¹	Positiivne majanduslik mõju üksikvanematega 18-19-aastastele õppuritele ja nende peredele täiendava sotsiaaltoetuse maksmise näol.	Puudub.	Kulude vaatest 18-19-aastaste õppivate lastega perede majandusliku toimetuleku võrdsem hindamine.	Jah. Kulud suurenevad, 18-19,5 tuhande euro võrra.	Jah. Vajab arendust ja x-tee päringutega arvestamist.	Puudub.

2.	Perekondi ja töötamist toetavad muudatused Muudetav tekst	Muudetav paragrahv	Mõju taotlejale	Mõju menetluskoormusele	Ebavõrdsuse vähendamine	Mõju riigieelarvele	STARi arenduse vajadus	Andmekaitse alane mõjuhinnang
	selle õppeaasta lõpuni, kui ta saab 19-aastaseks, või täienduskoolituse kursuse lõppemiseni või õpilase kooli või täienduskoolituse kursuse nimekirjast väljaarvamiseni.							
2.3	„Tõiseks sissetulekuks käesoleva paragrahvi lõike 2 punkti 9 ja lõike 2 ¹ tähenduses loetakse tasu, mis on saadud töö- või teenistussuhtes või võlaõigusliku teenuse osutamise lepingu alusel, samuti füüsilisest isikust ettevõtja ettevõtlusest saadud tulu ja ettevõtluskontole kantud tulu. “	Eelnõu punkt 8, § 133 lõiget 2 ³	Positiivne majanduslik mõju neile, kelle suhtes rakendub tõise sissetuleku erand. Sihtrühma suurus võrreldes kõikide TTT saajatega on väike.	Puudub.	TTT saavad need, kes seda tegelikult vajavad, st need, kellel on ka ettevõtluskontod ja kellele rakendub tõise sissetuleku erand.	Eelarve võib suureneda, kuid seda kogu toimetulekut oetuse eelarvega võrreldes väheses ulatuses. Seega on mõju ebaoluline.	Jah. STARis tuleb võimaldada ettevõtluskontole ole kantud tulu arvestamist sissetuleku erandina.	Puudub.
2.4	„Tunnistatakse kehtetuks § 134 lõike 4 punkt 3: Kohaliku omavalitsuse üksus võib jätta toimetulekutoetuse määramata või vähendada määratavat toimetulekutoetuse summat, kui: toetuse taotleja või toetust taotleva perekonna liige on töövõimeline tööealine isik, kes ei tööta ja on Eesti Töötukassas töötuna arvele võetud, kuid on mõjuva põhjusega jätnud	Eelnõu punkt 13, § 134 lõike 4, punkt 3 tunnistatakse kehtetuks	§ 134 lg 4 punkti 3 alusel on toetust vähendatud 2023.a 13, 2022.a ja 2021.a neljal ja 2020.a 11 korral. Sama punkti alusel on toetusest keeldutud 2023.a, 2022.a ja 2020.a kahel korral ja 2021.a ühel korral.	Menetluskoormus väheneb, töötukassast ei pea tegevuskava andmeid pärima.	Puudub.	Eelarve võib suureneda, kuid seda kogu TTT eelarvega võrreldes väheses ulatuses. Seega on mõju ebaoluline.	Puudub.	Puudub.

2.	Perekondi ja töötamist toetavad muudatused Muudetav tekst	Muudetav paragrahv	Mõju taotlejale	Mõju menetluskoormusele	Ebavõrdsuse vähendamine	Mõju riigieelarvele	STARi arenduse vajadus	Andmekaitse alane mõjuhinna
	tegevuskava täitmata või keeldunud talle pakutud sobivast tööst;“							
2.5	„Kohaliku omavalitsuse üksus võib jätta toimetulekutoetuse määramata või vähendada määratavat toimetulekutoetuse summat, kui toetuse taotlejal või toetust taotleva perekonna liikmel on esmavajaduseks mõeldud kulutused osaliselt või täielikult kaetud riigieelarvest samal eesmärgil rahastatava teenuse või toetusega. “	Eelnõu punkt 14, § 134 lõiget 4 täiendatakse punktiga 10	Negatiivne majanduslik mõju neile, kes seni said toetust, kuigi neil olid kulud esmavajaduseks kaetud.	Kaalutusotsuse tegemise vajadus tekib, aga mõju on väheoluline, sest muudatustega luuakse õigusselgus.	Toimetulekutoetust saavad need, kes seda tegelikult vajavad, st need, kellel endal puuduvad piisavad vahendid.	Eelarve võib väheneda, kuid seda kogu toimetulekutoetuse eelarvega võrreldes väheses ulatuses. Seega on mõju ebaoluline.	Jah. STARi luuakse täiendav kaalutusotsuse võimalus.	Puudub.
2.6	„Kohaliku omavalitsuse üksus võib jätta toimetulekutoetuse määramata või vähendada määratavat toimetulekutoetuse summat, kui taotleja perekonnaliikmeks olev laps elab toimetulekutoetuse taotlemise kuul kordamööda mõlema vanema juures. “	Eelnõu punkt 14, § 134 lõiget 4 täiendatakse punktiga 11	Halveneb nende perede toimetulek, aga sihtühikute suurus on väike.	Tekib kaalutusotsuse tegemise vajadus. Mõju väheoluline, sest muudatustega luuakse õigusselgus.	Loob võrdsema olukorra teiste lastega peredega, kus lapsed elavad ühes leibkonnas.	Eelarve võib väheneda, kuid seda kogu TTT eelarvega võrreldes väheses ulatuses. Seega on mõju ebaoluline.	Jah. STARi luuakse täiendav kaalutusotsuse võimalus.	Puudub.

3	Eluasemekulude hüvitamise õiglasem ja läbipaistvam korraldamine Muudetav tekst	Muudetav paragrahv	Mõju taotlejale	Mõju menetluskoormusele	Ebavõrdsuse vähendamine	Mõju riigieelarvele	STARi arenduse vajadus	Andmekaitse alane mõjuhinnang
3.1	„Kohaliku omavalitsuse üksus kehtestab toimetulekutoetuse määramiseks käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud kulude piirmäärad, mis tagavad isiku ja tema perekonnaliikmete „inimväärse äraelamise” asendada „ esmasest toimetuleku “.“	Eelnõu punkt 9, § 133 lõige 6	Puudub.	Õigusselgus.	Puudub.	Puudub.	Puudub.	Puudub.
3.2	„Eluruumi kasutamise õiguslikuks aluseks ei loeta lepingut, mis on sõlmitud käesoleva seaduse § 131 lõikes 7 või 8 nimetatud isikute endi vahel ega lepingut, mis on sõlmitud äriühinguga, mille osanik, aktsionär või juhtorgani liige on käesoleva seaduse § 131 lõikes 7 või 8 nimetatud isik või taotleja ise“	Eelnõu punkt 4, § 132 lõige 5	Negatiivne majanduslik mõju neile, kes seni said toetust, sest neil oli üürileping sõlmitud vastava äriühinguga. Sihtrühma suurus võrreldes kõikide TTT saajatega on eeldatavasti väike.	Õigusselgus.	Muudatustega tagatakse sotsiaaltoetust e sihipärane kasutamine, õiglane ja läbipaistev menetlus ning vähendatakse sotsiaalabi väärkasutamise riske.	Eelarve võib väheneda, kuid seda kogu TTT eelarvega võrreldes väheses ulatuses. Seega on mõju ebaoluline.	Puudub.	Puudub, ei muutu andmete küsimine.
3.3	„Üüri ei võeta toimetulekutoetuse arvestamisel arvesse, kui üürijaks ja üürnikuks on käesoleva seaduse § 131 lõike 7 punktides 1 või 2 nimetatud isikud, või kui üürijaks on äriühing, mille osanik, aktsionär või juhtorgani liige on taotleja ise või temaga abielus, registreeritud	Eelnõu punkt 10, § 133 lõiget 8	Negatiivne majanduslik mõju neile, kes üürivad lähedaste äriühingutelt eluruumi.	Puudub.	Muudatustega tagatakse sotsiaaltoetust e sihipärane kasutamine, õiglane ja läbipaistev menetlus ning vähendatakse sotsiaalabi	Eelarve võib väheneda, kuid seda kogu toimetulekut oetuse eelarvega võrreldes väheses ulatuses. Seega on	Ei. Sellisel juhul üürisummat lihtsalt kuluna ei sisestata.	Ei muutu andmete küsimine.

3	Eluasemekulude hüvitamise õiglasem ja läbipaistvam korraldamine Muudetav tekst	Muudetav paragrahv	Mõju taotlejale	Mõju menetluskoormusele	Ebavõrdsuse vähendamine	Mõju riigieelarvele	STARi arenduse vajadus	Andmekaitse alane mõjuhinnang
	kooselus või abieluga sarnanevas suhtes olev isik või tema esimese ja teise astme alaneja või üleneja sugulane “;				väärkasutamise risk.	mõju ebaoluline.		
3.4	„Kui toetuse taotleja või toetust taotleva perekonna liige viibib toetuse taotlemise kuul ajateenistuses, hüvitatakse tema eest vaid käesoleva seaduse § 133 lõikes 5 nimetatud eluasemekulud, välja arvatud punktis 1¹ nimetatud kulu, vastavalt käesolevas jaos sätestatud tingimustele.“	Eelnõu punkt 7, § 132 täiendatakse lõikega 8	Negatiivne majanduslik mõju neile. Sihtrühma suurus on väike (ca 59 isikut 2024. aastal)	Õigusselgus.	TTT suurus on võrreldes teiste saajatega võrdväärne.	Eelarve võib vähesel määral väheneda, kuid seda kogu TTT eelarvega võrreldes väheses ulatuses. Seega on mõju ebaoluline.	Jah. X-tee päring isiku ajateenistuse kohta, hetkel kaitseväge viibimiskoht RR olemas.	Puudub, eriliigilisi andmeid ei töödelda.
3.5	„Eluaseme soetamiseks võetud laenu tagasimakse võetakse toimetulekutoetuse arvestamisel arvesse juhul, kui eluaseme soetamiseks võetud laenu puhul on ärä kasutatud maksepuhkuse saamise võimalust või esitab toimetulekutoetuse taotleja või tema perekonnaliige dokumendi, mis tõendab, et maksepuhkuse andmist ei ole peetud võimalikuks“	Eelnõu punkt 11, § 133 lõike 9 ¹ punkti 2	Õigusselgus.	Õigusselgus.	Õigusselguse abil hakatakse erinevates KOVides toetust menetlema ühtmoodi.	Puudub.	Puudub.	Puudub. Ei muutu andmete küsimine.
3.6	„Eluaseme soetamiseks võetud laenu tagasimakse	Eelnõu punkt 12, §	Õigusselgus.	Õigusselgus.	Puudub.	Puudub.	Puudub.	Puudub. Ei muutu andmete küsimine.

3	Eluasemekulude hüvitamise õiglasem ja läbipaistvam korraldamine Muudetav tekst	Muudetav paragrahv	Mõju taotlejale	Mõju menetluskoormusele	Ebavõrdsuse vähendamine	Mõju riigieelarvele	STARi arenduse vajadus	Andmekaitse alane mõjuhinnang
	võetakse toimetulekutoetuse arvestamisel arvesse juhul, kui laenuga soetatud eluase on taotleja rahvastikuregistrijärgne elukoht. “	133 lõiget 9 ¹ täiendatakse punktiga 4						
3.7	„Toimetulekutoetuse taotleja või tema perekonnaliige , kellele arvestatakse toimetulekutoetust eluasemekulude katmiseks, on kohustatud tagama nende tasumise ja seda ka tõendama. “	Eelnõu punkt 16, § 134 lõiget 7	Taotluse koormus suureneb vähesel määral. Samas ka praegu esineb antud praktikat.	Õigusselgus.	Saadud toetust kasutatakse sihtotstarbeliselt.	Puudub.	Puudub.	Puudub.